

خودآموز رازهای

سر به مهر

در تذهیب

و طراحی فرش

برگ‌های کنگره‌دار. مراحل تبدیل آنها به برگ‌های پیچان و ترکیب‌های آنها. ...

فصل دوم: (۶۰ صفحه) - شناخت گل‌های ختایی:

مؤلف با اتخاذ روش‌ها و با ظرافتی خاص و به صورتی غیرمستقیم به معرفی انواع گل‌های ختایی پرداخته و از پیدایش شکوفه‌ها و گل‌های متنوع تا استقرار ترکیب آنها در درون ترنج - گل‌های پروانه‌ای و جایگزینی آن در پیچ حلزونی و گل‌های ملهم از برگ چنار و پنبه‌ای پرداخته و مراحل پیدایش گل‌های شاه عباسی و ترکیب‌های موزون گل‌های اناری و شاه عباسی - شاه عباسی‌های شلجمی و نخلی و آرایه‌ها و مراحل تکاملی آنها - چگونه نیم گل و طلوع گل‌های خورشیدی - نیم گل‌های مضاعف و برگ‌های پیچان را سامان بخشیده است.

فصل سوم: قواعد ختایی (۶۶ صفحه):

در این فصل جلوه‌های پنهان و منظم ایجاد تقارن و قرینه‌سازی‌ها را در نمادهای ترسیمی قرینه‌سازی و جایگاه آن در تذهیب و فرش، نقش محرابی و چگونگی تبدیل آن به کتیبه‌های نقشبندی محراب و افسر - ترکیب رو وارو و قرینه‌سازی زمینه ترنجی و نیم ترنجی و چگونگی پیدایش آرایه‌های تازه - نقشبندی چلیپایی و ترنج‌های متداخل - ترکیب سرترنج و نیم ترنج و نیم شمسه برای حاشیه - تأثیر مقوله «اغراق» در حفظ اسلوب نگاره‌های نقش ماهی و نگاره‌های حیوانی - شیوه‌های گل آرابی و تکثیر و چگونگی پدیده‌های تکرار - تأثیر حرکت‌های پیچان در پیدایش گلبرگ‌های موزون - قرینه‌سازی‌های حالات مختلف ایستا و گردان - چگونگی استقرار آنها در روی گردش‌های حلزونی - ترکیب‌های مرحله‌ای بندهای گل با گل - بند و غنچه و کاسبرگ - برگ‌های کنگره‌دار و حرکت‌های گلگونه و تبدیل آنها با ترکیب‌های موزون ترنجی - انواع نیم گل خورشیدی با بندهای منحنی و شکسته - استقرار برگ‌ها و گل‌ها و جوانه - فضاسازی‌های متعادل و موزون و برگ‌های مضاعف بر روی شاخه ختایی - انواع ختایی با گل‌های مشترک و متفاوت.

فصل چهارم: نقش‌های کامل ختایی و مراحل آن (۵۴ صفحه)

بیان مراحل اساسی فضاسازی گل‌های ختایی در بند حلزونی - چگونگی نحوه ترسیم حاشیه‌های تک بندی. دوبندی و سه‌بندی و گل چینی بر آنها - حاشیه‌های مارپیچ با ترکیب‌های حلزونی - مراحل شکل‌گیری لچک و استقرار نقوش و تبدیل آن به ترنج و نقشبندی ویژه فرش. مراحل شکل‌گیری نشان ختایی و تکمیل آن - چگونگی شکل‌گیری نشان و مراحل و تکمیل آن - اسلیمی موسوم به هیکلی و مراحل پیدایش آن، پیدایش ترنج - شکل‌گیری کتیبه‌های ختایی و قلمدانی - تشکیل حاشیه‌های لچکی تا ترنج حاشیه‌ای مرکزی تا نقشبندی‌های موزون زمینه برای فرش و نمونه‌های گوناگون آن که اجرای کامل هر نمونه را بر عهده فراگیر گذاشته‌اند که این مقوله به لحاظ آموزش و ایجاد اعتماد به نفس و تقویت قدرت خلاقیت فراگیر دارای ارزش‌های مهمی است. پایان بخش فصل چهارم مربوط به رنگ‌بندی نقوش است که به صورت ۴ رنگ بر روی کاغذ گلاسه چاپ شده است.

خودآموز رازهای سر به مهر در تذهیب و طراحی فرش

اخیراً به همت انتشارات یساولی و با تلاش هنرمند گرامی و جوان امیر هوشنگ آقامیری، دو کتاب آرایه‌ها و نقوش اسلیمی و ختایی در هنر تذهیب و طراحی فرش چاپ و به بازار کتاب عرضه شده است. هر دو کتاب که خوب است آنها را خودآموز «رازهای سر به مهر» این هنر بنامیم با شیوه‌ای متناسب و از «آسان به مشکل» و مرحله به مرحله طراحی و اجرا گردیده است. بدون هیچ‌گونه اغراق باید گفت قدم گذاشتن به فضای قدسی ترسیم نقوش ایرانی با همه گستردگی آن، کاری ارزشمند است.

در زمینه آموزش نیز بدون تردید انتشار این گونه کتاب‌ها می‌تواند به آنانی که در پی درک و دریافت رمز و راز نقوش تذهیب و پی بردن به سرچشمه‌های این آرایه‌ها هستند پاسخی مطلوب و دل‌انگیز باشد.

آرایه‌ها و نقوش اسلیمی: این کتاب در ۱۲ فصل تدوین شده که هر فصل آن به لحاظ آرایه مفصل و مرحله‌ای نقوش و آرایه‌ها، خود اثری مستقل به شمار می‌رود و به لحاظ انتخاب شیوه‌های خودآموز و مرحله‌ای، حضور استاد هنر را در سراسر پهنه کشورمان و اقلیم‌های مختلف جهان آسان می‌کند به خصوص که با ترجمه انگلیسی راهکارها همراه است. نگاهی گذرا به سرفصل‌ها و محتوای کتاب:

شکل‌گیری مرحله‌ای اسلیمی و ترکیب حرکت حلزونی و دهن اژدری / تزئینات مرحله‌ای بند اسلیمی، چنگ در بند اسلیمی و ... / مراحل اسلیمی در پیچ و حرکت حلزونی / آموزش اسلیمی ابری و ماری و ترکیب‌های مختلف آن / آموزش نشان اسلیمی (سرترنج) و ترکیب‌های مختلف آن / مراحل آموزش نشان ترکیبی و آنالیز طرح‌ها / مراحل آموزش لچک و ترنج با زوایا و قرینه‌های مختلف / گره چینی و جدول‌کشی و سامان‌دهی آرایه‌ها / آموزش حاشیه‌ها و واگیرها و ایجاد انواع ترکیب‌های حاشیه و جدول‌ها / نقشبندی آرایه‌ها و کاربردها / آموزش شمسه (طرح خورشیدی) با زوایا و قرینه‌های مختلف / آموزش شرفه و کاربرد آن در حاشیه و شمسه

کتاب آرایه‌ها و نقوش اسلیمی در قطع رحلی و در ۲۵۶ صفحه که در ۱۶ صفحه پایانی آن کاربردهای رنگی به صورت ۴ رنگ بر روی کاغذ گلاسه ارائه شده نخستین جلد از مجموعه‌ای کامل برای یادگیری و آغاز حرکت‌های آگاهانه برای درک مفاهیم و راهکارها و آموزش عملی فنون هنرهای ایرانی است.

کتاب آرایه‌ها و نقوش ختایی: مؤلف محترم ضمن حفظ شیوه‌های آموزشی جلد اول توانسته است در ۲۴۴ صفحه و قطع رحلی در چهار فصل مترکم و مسبوط به بیان روش‌ها و رموز آموزش به آنالیز دقیق عناصر ختایی بپردازد.

فصل اول: (۶۴ صفحه) آنالیز عناصر ختایی: چگونگی آغاز طراحی برگ ساده، مراحل شکل‌گیری برگ‌ها، دایره و اشکال ملور - ساقه یا بند ختایی - مسیر حرکت ترسیم حلزونی - روش‌های دو - سه نقطه و چهار و پنج ... روش‌های ترسیم حرکت‌های رفت و برگشت قلم برای ترسیم شمسه و حاشیه - حرکت حلزونی و ترکیب - شکل‌گیری حاشیه و حاشیه قرینه - ایجاد شکستگی در پیچ ختایی و ایجاد خلاقیت در مسیر بند و تبدیل آنها به بند - گره و کاربردها - گره مضاعف و چنگ - پیدایش آذین پیچک و جوانه - کاسبرگ و روش‌های ترسیم آن - انواع کاسبرگ‌ها و مراحل تبدیل آن به غنچه - پیدایش آرایه‌های تزئینی در کاسبرگ، غنچه‌ها و گل‌های نشکفته پیدایش کنگره و